

Özelge: Avukatların müvekkillerinden almış olduğu masraf karşılıkları hk.

Sayı:
11395140-105[236-2012/VUK-1- . . .]-58433
Tarih:
04/06/2015

T.C.
GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI
İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI
Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü

Sayı : 11395140-105[236-2012/VUK-1- . . .]-58433 04/06/2015
Konu : Avukatların müvekkillerinden almış olduğu masrafların vergisel durumu.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda; A.Ş.'nin alacaklarının takibini üstlendiğiniz ve müvekkil kurum ile yapılan sözleşme gereği İcra Müdürlüklerine yatırılan icra takip masraflarının tarafınızca karşılanacağı, yapılan icra masraflarının borçlulardan tahsil edilmesi durumunda müvekkil kurumun bu masrafları tarafınıza ödeyeceği ancak dosya masraflarının borçlulardan tahsil edilmemesi durumunda ise ödediğiniz masrafların müvekkil şirket tarafından ödenmeyeceği, dolayısıyla bu durumun serbest meslek faaliyetinden doğan gider oluşturacağı belirtilerek, İcra Dairelerine ödenen masrafların gelir vergisi beyannamesinde gösterilip gösterilmeyeceği ve müvekkil firmaya belirtilen icra masrafları için düzenlenecek serbest meslek makbuzunda stopaj ve KDV hesaplanıp hesaplanmayacağı hususlarında Başkanlığımız görüşlerini talep ettiğiniz anlaşılmaktadır.

I- KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN:

3065 sayılı Katma Değer Vergisi (KDV) Kanununun;

1/1 inci maddesinde, ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde Türkiye'de yapılan teslim ve hizmetlerin KDV ye tabi olduğu,

4/1 inci maddesinde, hizmetin teslim ve teslim sayılan haller ile mal ithalatı dışında kalan işlemler olduğu ve bu işlemlerin, bir şeyi yapmak, işlemek, meydana getirmek, imal etmek, onarmak, temizlemek, muhafaza etmek, hazırlamak, değerlendirmek, kiralamak, bir şeyi yapmamayı taahhüt etmek gibi şekillerde gerçekleşebileceği,

20 nci maddesinde, teslim ve hizmet işlemlerinde matrahın, bu işlemlerin karşılığını teşkil eden bedel olduğu; bedel deyiminin, malı teslim alan veya kendisine hizmet yapılan veyahut bunlar adına hareket edenlerden bu işlemler karşılığında her ne suretle olursa olsun alınan veya bunlarca borçlanılan para, mal ve diğer suretlerde sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaat, hizmet ve değerler toplamını ifade ettiği,

27/5 inci maddesinde ise serbest meslek faaliyetleri için ilgili meslek teşekküllerince tespit edilmiş bir tarife varsa hizmet bedelinin bu tarifede gösterilen ücretten düşük olamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, bahse konu müvekkil şirketin alacaklarının takibi esnasında tarafınızca icra dairelerine ödenen masrafların herhangi bir bedel eklenmeksizin aynen adı geçen müvekkil şirkete yansıtılması işleminde KDV hesaplanmayacaktır.

Ancak, tarafınızca söz konusu masrafların yansıtılması sırasında masraf tutarına ilaveten bir bedel alınması halinde ise bu bedel anılan müvekkil şirkete sunulan hizmetin karşılığını teşkil

edeceğinden genel oranda KDV ye tabi tutulacaktır.

II- GELİR VERGİSİ VE VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN:

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 65 inci maddesinde; "Her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançlar serbest meslek kazancıdır.

Serbest meslek faaliyeti; sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmayan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır.",

67 nci maddesinde; "Serbest meslek kazancı bir hesap dönemi içinde serbest meslek faaliyeti karşılığı olarak tahsil edilen para ve ayınlar ve diğer suretlerle sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerden bu faaliyet dolayısıyla yapılan giderler indirildikten sonra kalan farktır.

Müşteri veya müvekkilinden, serbest meslek faaliyeti ile ilgili olmak üzere para ve ayın şeklinde alınan gider karşılıkları kazanca ilave edilir.

Amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin elden çıkarılması halinde Vergi Usul Kanununun 328 inci maddesine göre hesaplanan müspet fark kazanca eklenir.

Vergi, resim, harç, keşif, şahitlik, bilirkişilik ve ekspertiz gibi hususlara harcanmak üzere müşteri veya müvekkilden alınan ve tamamen bu hususlara sarf edilen para ve ayınlar kazanç sayılmaz.",

68 inci maddesinde; "Serbest meslek kazancının tespitinde aşağıda yazılı giderler hasılatından indirilir:

1- Mesleki kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için ödenen genel giderler (İkametgâhlarının bir kısmını iş yeri olarak kullananlar, ikametgâh için ödedikleri kiranın tamamı ile ısıtma ve aydınlatma gibi diğer giderlerin yarısını indirebilirler. İş yeri kendi mülkü olanlar kira yerine amortismanı, ikametgâhı kendi mülkü olup bunun bir kısmını iş yeri olarak kullananlar amortismanın yarısını gider yazabilirler.).

...",

94 üncü maddesinde; "Kamu idare ve müesseseleri, iktisadi kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı, zirai kazançlarını bilanço veya zirai işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçiler aşağıdaki bentlerde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecburdurlar.",

96 ncı maddesinin birinci fıkrasında ise; "Vergi tevkifatı, 94 üncü madde kapsamına giren nakten veya hesaben yapılan ödemelere uygulanır. Bu maddede geçen hesaben ödeme deyimi, vergi tevkifatına tabi kazanç ve iratları ödeyenleri istihkak sahiplerine karşı borçlu durumda gösteren her türlü kayıt ve işlemleri ifade eder."

hükümlerine yer verilmiştir.

Ayrıca, Kanunun 94 üncü maddenin birinci fıkrasının (2/b) alt bendinde ise; yaptıkları serbest meslek işleri dolayısıyla bu işleri icra edenlere yapılan ödemeler üzerinden (2009/14592 sayılı B.K.K. ile 03.02.2009 tarihinden geçerli olmak üzere) % 20 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılacağı belirtilmiştir.

Serbest meslek erbabının, müşterisinden veya müvekkilinden, serbest meslek faaliyetiyle ilgili olarak, para ve ayın şeklinde aldığı gider karşılıkları da, ayrıca hasılat sayılmıştır. Buna

karşılık, vergi, resim, harç, keşif, şahitlik, bilirkişilik ve ekspertiz gibi alanlarda harcanmak üzere müşteri veya müvekkilden alınan para ve ayınların hasılat sayılmayacağı 67 nci maddenin dördüncü fıkrasında hüküm altına alınarak gider karşılıklarına bir istisna getirilmiştir. Ancak, bunların tamamen söz konusu hususlara harcanmış olması gerekmektedir. Aksi halde, alınan paralardan harcanmayan kısım hasılat yazılmak zorundadır.

Bu hükümlere göre, icra müdürlüklerine yatırılan icra takip masrafları müvekkil adına yapılan bir işlem olması nedeniyle, bu ödemelerin Gelir Vergisi Kanununun 67 nci maddesinin dördüncü fıkrasında sayılan harcamalar arasında değerlendirilmesi gerekmektedir.

Dolayısıyla gelir olarak dikkate alınmayan bir ödemeye ilişkin yapılan harcamaların da mesleki kazancın tespitinde gider olarak indirilmesi mümkün değildir.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 236 ncı maddesinde ; "Serbest meslek erbabı, mesleki faaliyetlerine ilişkin her türlü tahsilatı için iki nüsha serbest meslek makbuzu tanzim etmek ve bir nüshasını müşteriye vermek, müşteri de bu makbuzu istemek ve almak mecburiyetindedir." denilmektedir.

Buna göre müvekkil ya da müşterilerinize sunduğunuz hizmetten dolayı aldığınız bedeller için serbest meslek makbuzu düzenlemeniz gerekmektedir. Ancak, söz konusu olayda tarafınızca müvekkiliniz adına icra müdürlüklerine yatırılan ve daha sonra müvekkilden tahsil edilen icra takip masrafları serbest meslek kazancı sayılmayacağından, bu tahsilatlarınızla ilgili olarak serbest meslek makbuzu düzenlemenize gerek yoktur.

Diğer taraftan, müvekkiliniz adına yatırdığınız icra takip masraflarını aşacak şekilde komisyon vb. adlar altında ayrıca bir bedel tahsil etmeniz durumunda, bu bedeller için serbest meslek makbuzu düzenlemeniz gerekeceği tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.